

JAROSLAV DURYCH ÉS A CSEH KATOLIKUS IRODALOM

IRTA: BERGOU IMRE O. P. (OLMÜTZ)

A cseh katolikus spirituális ébredést a szépirodalomban *Brezina* Ottokár nyitotta meg. Ő még nem vallott teljesen színt s az irodalmi kritikusok legtöbbje még ma is csak a nagy emberbarátot látja benne. De írásai másról tanuskodnak. *Brezina* bár világosan nem is fejezte ki magát, tovább jutott a humanizmusnál. Azt mondják *Brezina* cikkeire, hogy azok Szent Tamás egy-egy artikulusainak költői nyelvű átirásai. *Brezina* írásai legyenek költemények vagy prózaiak, mindenképen egy magasabb lelki-ségtől vannak átítatva. Jaroslav *Durych* Olmützben él a legnagyobb csendben és a dominikánusok által kiadott *Na Hlubinu* című folyóirat egyik vezető tagja. *Durych* volt az első reprezentánsa annak a nyílt vallásos irányynak, amely a cseh szépirodalomban a legújabb időben jelentkezik. Nyíltan kilépett az ateista és nihilizmussal kacérkodó hivatalos irodalmi klikkek köréből. Olyan nagy sikere lett, hogy valóban kivívta Csehországban a katolikus világnézetnek a szépirodalomban is azt a helyet, amely azt megilleti. Magányán keresztül, a szeretet szárnyain, a vallási élményeken át jut Istenhez. A szegénység, a szépség, a tisztaság útjait rajzolgatja legélénkebb színekkel. Művei az olvasóban is magasabb lelkiállapotot tételeznek fel, mert nagyobb munkái tele vannak azon kettős törvény véres, verejtékes vívódásaival, amelyekre Szent Pál is panaszkodott. De *Durychnak* még egy másik érdeme is van. *Brezina* a Wallenstein-trilógiával megindította a harcot a hivatalos történelmi tradíciók ellen. Az ő inspirálására jelent meg több történelmi mű, amelyekben lassan tisztázódik a cseh történelmi múlt, a huszitizmus ügye. Egymás után hullnak porba a tradíciók. *Durych* nyomán nemcsak katolikus, de színtelen, sőt katolikusellenes oldalakról is olyan művek jelennek meg, amelyek tisztázzák a tévedéseket. Nemrég jelent meg a «Wallenstein összeküvés» címen egy munka, amely leleplezte a nemzeti hőrozt s valódi képében mutatta meg. *Durych* követője a szépirodalomban *Čep* János, ugyancsak az élet és halál prózai költője. Írásaiban, mint a cseh hivatalos kritika megállapította, állandóan belevillan a trance-nak egy-egy sugara. *Čepnél* az élet csak a halálban nyeri el tökéletességét és tiszta értelmét, mert a halál olyan kézzelfoghatóan utal a halhatatlanságra. Nagyon sokat fordított franciából is. *Durychot*, a költőt sokan követik a fiatalok sorában. Így *Renč*, a tiszta isteni kegyelemmel itatott szerelem énekese és *Lazecký*, akinek versei azt mutatják, hogy költőjük a misztikum felé hajlik. Most *Durych* egy versét mutatjuk be olvasóinknak.